

Nro. 5.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Julius 17 - ik napján
1807-ik esztendőben.

Magyar Ország.

A' meghalálózott F u x X a v e r F e r e n t z Ér-
sek ő Eminentziája ex Exc.ja Testamentoma, ek-
képen jött-ki a' Budai Német Ujságban: — „
„1) A' holt testet nem kell eltemetni, valamed-
dig azon a' rothadásnak jelei magokat meg nem
mutatják. 2) Az Egri Érseki Megyében találtató
minden Plébánusnak 6, és minden Káplánnak 3
Forintok adattassanak misére; hasonlóképpen min-
den Oskolamesternek 3 F.tok 3) Az Egri Can.
Templom számára 2000 F.tok. 4) Az ott lévő
Misericord. Barátok betegházának tisztább fejer-
ruhára ugyan annyi. 5) Maga az Érsek senki-

nek adóssa nem maradván: ha néki valaki adós talált lenni, azt annak elengedi. 6) Azon ajándékok és Fundatiók, a' mellyekre életében az intézeteket már megtette vala, teljesítessenek. 7) A' jóságok Praefectussának 100 aranyot, minden altisztnek 25 aranyot, a' Komornyiknak 2000 Forintot hágy a' ruhakamarával egyetemben. 8) A' mi mind ezek után a' vagyonnyából megmarad, két egyenlő részekre osztatván, egygyik rész a' Heves és Szabolcs Vármegyékben lévő szegény Papoknak, a' másik a' Heves és Nograd Vármegyékben lévő szegény Oskolamestereknek felsegittetésekre fordittassék.

H a d i T u d ó s i t á s o k .

B r e s z l a u b ó l Julius 2-kán. A' fegyvernyúgvásznak valóságos helyreállítását illető tudósítás éppen most érkeze - meg ide. Junius' 23-kán erősített - meg. A' Frantzia és Pruszszus seregek között Junius 25-kén készült - meg, a' melyhezképest ilyen tábori hirdetés jöve - ki itt a' Sléziai seregeknél: —

„A' G l a t z vára alatt lévő ellenséges sánctzoknak és lögernek megtámadás által lett elfoglalatása után, ő Császári Hertzegeének (Jeromos Princznek) már nem vala Sléziában az elfoglalásra egyéb hátra az egy Silberberg nevű kösziklánál. Ő Császári Hertzegeége ugyan a' további szerentsétlenségeknél elkerültethetése végett a' megegyezhetésnek minden útjait elkövette: hanem a' Pruszszus Komendáns meg nem gondólván azt, hogy ezen egy erősségnek védel-

mezése már semmi hasznót nem fogna hajtani, az a' mellett lévő várost felgyújtatta. Remélni lehet, hogy ez a' történet, a' melly ő Cs. Hertzegségének igen nagy szomorúságára esett, utolsó fog ezen tartományban a' háború inségei között lenni. Minthogy a' Frantzia Császár és Pruszszus Király között a' fegyvernyúgvás helyreállott, ehez-képpent kiadatta ő Cs. Hertzegsége a' szükséges rendeléseket, hogy az ellenségeskedések szűnnyenek-meg, és a' maga parantsolatját, a' mellyet Silberberg várának megtámadtatása eránt kiadott vala, megmásolta.“

A' Napoleon és Sándor Császárok között való fegyvernyúgvás egész formája szerént ennyiben áll: — „

„Mivelhogy ő Felségek a' Frantzia és Orosz Császárok magokat arra határozták, hogy azon hadakozásnak, a' melly a' két nemzeteket egymástól elválasztja, végetvessenek, 's addig is fegyvernyúgvást kössenek: erre nézve kinevezték és hatalommal felruhazták, egy részről a' Neufchatei Hertzeget, Birodalom Marschalját, 's a' nagy armádia Major-Generálissát, más részről Rostrowil Labanoff Hertzeget, Generál-Lieutenántot, a' Sz. Anna Rendje Ritterét, etc, a' kik a' következő tikkelyekben egygyeztek-meg: — „

1) A' Frantzia és Orosz armádiák között fegyvernyúgvás állittatik-fel, olyan czéllal, hogy az alatt a' bekeffég eránt való alkudozás folytattassék, végrehajtassék, és aláirattassék, a' melly az emberiségre nézve illy veszedelmes vérontásnak végetvessen.

2) Az a' rész a' két alkudozók között, a' mellyik, a' mitől örizzen az Isten, a' fegyvernyúgvást félbe akarná szakasztani, köteleztetik affelől a' másik résznek fő hadi szállásán jelentést tétetnek, a' melly jelentés után csak egy hónap múlva lehessen az ellenségeskedéseknek elkezdődni.

3) A' Frantzia és Pruszszus armádiák különös fegyvernyúgvást fognak egygyütt kötni, a' melly végre mind ketten tiszteket fognak kinevezni. Azon 4 vagy 5 napok alatt, a' mellyek ezen fegyvernyúgvásnak megkészlésére kívántatnak, semmi ellenségeskedést nem fog a' Frantzia armádia a' Pruszszus armádia ellen elkövetni.

4) Az elválasztó linea a' Frantzia és Orosz armádiák között a' fegyvernyúgvásnak ideje alatt, leszen: a' Curisches Haff nevű tengeröböltől fogva a' Niemen vize főbb folyamátjának balpartja mellett felfelé Schalmig, a' hol a' Lossazna abba belé szakad, 's tovább ezen víz mellett felfelé a' Bobra' eredetéig. Innen, ezen patakotska mellett, Bogari, Lipsk, Stabin, Jolistowo, Goniódz, és Wizna nevű helyeken által a' Bobrának a' Narewbe való szakadásáig, innen ismét a' Narew balpartján, Tikoczinen, Suraszon és Narew városán által, a' Pruszszus és Orosz hátár szélig. A' tenger és a' Curisches - Haff között lévő keskeny földön Nidden teszi a' határt.

5) Ó Felsége a' Frantziák Császára, és ó Felsége az Orosz Császár, mennélelőbb meghatalmazott személyeket fognak kinevezni 's azoknak szükséges hatalmat adnak arra, hogy a' két nagy

és hatalmas nemzetek között, végképpen való békefféget eszközöljenek, kössenek, és neveiket alája írják.

6) Mind két részről Biztosok fognak kineveztetni, hogy a' hadi foglyoknak költsönös kitsértetéseket azonnal munkába vegyék, embert emberért, 's tisztelet hasonló rangú tisztért adván vizsgálza.

7) A' jelenvaló fegyvernyúgvás' helybehagyással való megerössittetésének kitsérletése, legalább is 48 órák alatt, vagy ha lehet még hamarabb is mennyen véghez az Orosz ármadia fő hadi szállásán. Így történt Tilsithen Junius' 21-dikén, az ezer nyoltzszáz hetedik esztendőben.

Aláírták: Neufchateli Hertzeg Berthier Sándor.

Hertzeg Rostrowi-Labanoff.

Megerössittetett Tilsithen Junius 22-kén:

Napoleon.

Aláírta a' Császár' parantsolatjára Minister és

Status-Titoknok, Maret.

Én egész foglalatja szerént ratifikálom a' Rostrowi-Labanoff és Neufchateli Hertzegek által köttetett fegyvernyugvást. Thuroggenben Jun. 23-dikán 1807-ben. — Sándor.

Annak bizonyoságául, hogy a' leírás pontos: Májor-Generális, Berthier Sándor.

* * *

Tilsithől Junius' 24-kén: — „

„A' Frantzia és Orosz Császárok Junius' 25-dikén személyes özszejövetelet fognak itt tartani, a' melly végre a' Niemen vizének közepén egy ke-

rekded Szín (pavillon) állittatik-fel, a' melly alá a' viznek két partjairól befognak ő F.gek evezni. A' két armádia az alatt a' két parton áll fegyverben. A' Császári palota Nagy Marschalja, Düroc, az Orosz armádia' fő hadi szállására ment a' Sándor Császár' köszöntésére. Pruszszus Gen. Kalkreuth ma Napoleon Császár eleibe vezetettvén, egy órát töltött az ő Felsége Kabinétomában. A' Marschal Lannes táborának mustráját tartván a' Császár ma reggel, sok vitézeket előbbmozdított, és a' Szakszoniai seregekkel való megelégedését kijelentette.

Tilsitből Jun. 25-ikén. Ő Felsége a' Franzia Császár ma délutánni 1 órakor, a' Bergi Nagy Hertzeg, a' Neufchateli Hertzeg, Marschal Bessieres, Palota Nagy Marschalja Düroc, és Nagy Lovas-mester Caulincourt által kísértetvén, egy e' végre kélzen álló hajóra ült, hogy a' Niemen vize közepére evezzen, a' hol Generális Lariboissiere, a' Császári Testörző Artilleria Komendánsa, egy nagy tütajon (szálon, öszszefoglaltatott gerendákon) egy kerek szint, sätort, állittatott vala fel, a' mely mellett oldalfélt egy más ilyen kerek sätor állott a' két Felséget kísérő személyeknek számokra.

„Ugyan azon szempillantatban indült-bé a' jobb partról az Orosz Császár, a' kit Konstantinus Nagy Hertzeg, Gen. Benningsen, Gen. Ouwaroff, Hertzeg Labanoff, és a' maga első Adjutánsa Gróf Lieven, kísérték.

„Mind két hajó azonegy szempillantatban érkezett-meg a' határozott pontra. A' mint a' két Császárok a' tütajra felléptek, egymást azonnal

megölelték, és úgy mentek-bé egyfzersmind azon palotátskába, a' melly a' sátor alatt számokra elvala készittetve. Két óráig vóltak benne tsak magok; azután bébotsáttattak a' kísérőik. Vége lévén a' Conferentiának, mind a' két rész hasonló módon visszafert kísérőivel egyetemben azon partra, a' melyről jött vala. Nem soká azután a' Frantzia fő hadi szálláson megjelenvén Hertzeg Labanoff. megegyezett a' két rész, hogy Tilsitnek féle, neutrális maradjon, a' hol tehát az Orosz Császár és kísérői számára azonnal szállások jegyeztettek-ki. Az Orosz Csász. testörző sereg is által jön Tilsitbe, és a' városnak azon részébe szállittatik-bé, a' melly annak számára ki-rendeltetett.“

* * *

Mi némü változást fog ez a' fegyvernyúgvás a' Swéd és Ánglus hadi készületekre nézve maga után vonni: kevés napok megmútatják. Mi még most tsak azokat tudhatjuk és írhatjuk, a' mik ezen fegyvernyúgvás hírének megérkezése előtt történtek a' Swéd Pomeraniai határokon, a' melyek röviden enyiben állanak: —

A' Marschal Brüne vezérlése alattlévő szem-meltartó tábortó tábornál, mozdulások vétetődtek észre; a' magazinumokat Magdeburg felé kezdet-ték hordatni. A' Gen. Boudet Osztálya már meg-érkezett vala az Odera mellyékeire, a' hova a' Gen. Molitor Osztályának is minden órán várták egy részét. A' Marschal Brüne fő hadi szállása még Stettinben vólt ugyan, hanem ő maga gyakran megfordúlt Anklamban.

Stralsundban ilyen Bülletin (tábori tudósítás) jött ki Jun. 16-kán: — „A' néhány napoktól fogva tarró szélvész nem engedte a' Pruszszus lovaságnak, hogy Rügen szigetéről ide a' meghatározott napra általevezhessen: hanem Jun. 18-káig tsakugyan minden seregek itt Pomerániában fognak lenni szállásokon. Jun. 14-ikén és tegnap különbözőkülömb Pruszszus csoportoknak mustrajokat és gyakorlottságoknak mutatását szemlélte ő Swéd Kir. Felsége, valamint szintén ma délelőtt és délután is. Mindezeknek a' gyakorlásoknak és mustrajoknak alkalmatosságokkal közöntötte ő Swéd Királyi F. ge a' Pruszszus csoportokat, és intette őket, hogy Királyoknak és hazájoknak hűséggel és vitézséggel szolgáljanak, a' melyre a' katonaság mindenkor közönséges felkiáltással felelt, ekképpen: Éljen a' Swéd Király! a' mely szokra a' Király mindenkor így kiáltott visszsa: Éljen a' Pruszszus Király! “

Swéd Pomerániából Jun. 19-kén:

„Naponként hitelesül, hogy ki fog ütni a' hadakozás. Szélső vigyazóinknak számok meglehetősen megnevekedett. A' Pruszszus seregek a' bal szárnyát formálják armádiánknak — hanem az ő vezérjek Generális Blücher igen betegen fekszik. A' Frantziák naponként nagyobb számmal mutatják határaink mellett magokat, kiváltképpen Passewalknál és Anklamnál, a' melly utolsó mellett fog, mint gyanítani lehet, a' főbb összszetsapás történni.“

Frankfurtból ezt írják Julius 3-ikán. — Furtadó, a' Párisi volt 'Sidó Gyűlés előlülője

tegnap ide érkezett. A' Napoleon fő hadi szállására megyen. Mondják, hogy ismét nagy Sanderin fog össze gyülekezni Párisban.

Török Birodalom.

A' Konstantinápolyból jött tudósítások még ma sem elégítik egészszén ki, vagy nem teszik elég tudósokká, a' figyelmetes olvasókat. A' mik valóságok, azok ennyiben állanak: —

Valida Szultánné, az ujj Császár anyja, a' régi Szerályból, a' hol a' fiával IV-ik Mustapha Császárral eddig lakott, és a' hova a' minap Selim Császár bététetett, Jun. 7-ikén nagy pompával tartotta a' Császári Udvarba, a' maga ujj fényességei közzé való bėjövetelét. A' fia, a' Császár, eleibe ment czifra készülettel. Véghetetlen nép volt jelen.

Jun. 2-kán az Elmeidan piatzán tudtára adott a' mind addig ott öszszeseregelve tanyázó Jantsároknak, hogy a' Nizami Gedid, az egyéb Europai szokásokat, katonaruházatot, gyakorlást, és adot illeti Törvény, egészszén eltöröltetett legyen, a' melly alkalmatoffággal harmadfél ezer zsatskó aranyot is osztogattatott-ki az ujj Császár a' Jantsároknak, a' kik azzal megelégedve azonnal leg kissebb láрма nélkül széllyel oszlottak.

Mind azok a' Ministerek, a' kiknek vagy az előbbeni Császár a' Jantsároknak megengesztelések végett fajeiket el nem üttette, vagy a' kiknek a' Jantsárok magok el nem szedték, botsánatot nyertek annyiban, hogy életben hagyattatnak; hanem vagy Asiába küldettetnek számkivetésbe,

vagy leg alább vagyonaiktól megfosztatnak. — Hogy az ily módon üressen maradott fő tisztségekbe mások tétettek, ez is a' valóságok közzé tartozik: hanem egy aranymivesről, a' kinek neve Mustapha Kazani, és a' ki a' Jántsárok Prokurátorjok 's' egyfzersmind lázzasztójak is lévén, az előbbeni Császártól két versben számkivettett vala, meg lehet a' többek között jegyezni, hogy ez, Zigargi Bascha nevezet alatt a' Dardanellai várak közzül a' leg nevezetesebbnek Komendánsává neveztetvén, őtet a' Jantsárok magokhoz bé nem fogadták, más nem ilyen partoskodó fejet kérvén magoknak.

Tenedos szigete még az Orosz sereg' birtokában van. A' Kapudán Bascha kivezett vala ugyan Május 22-ikén a' Dardanellák közzül a' maga hajós seregével, és el akarta nyomni a' nevezet sziget mellől az Admirális Siniavin vezérlése alatt lévő Orosz hajós sereget, oly véggel, hogy a' szoross tengerre való bemenetelt szabaddá tihessé. Az ágyuzás két napokig tartott, a' mely alatt már ki is szállított vala a' Török vezér egy sereget a' szigetre: hanem, ismét vissza híván azt hajóira, félbe szakasztotta a' tsatázást. Majd semmi veszedelmes következése nem lett a' két napi ágyúzásnak: éppen a' Kapudán Bascha hajója szenvedett valami keveset.

A' nem ilyen bizonyos környúlállások közzé a' következőket számlálhatjuk: —

Némely levetekben azt olvastuk eleinten, hogy a' Konstan tzinápolyban történt zendülés a' Nagy Vezér' armádiánál semmi egyéb változást nem

okozott volna, hanem tsak hogy a' Jantsárok a' magok régi Ágájokat kérték 's nyerték volna is vízfza. Egy más ujjabb levélben pedig meghatározva irattatik, hogy az eddig volt Nagy Vezér, mint előre gyanítani lehetett, fejétől meg fosztott légyen, és helyébe a' Rutsuki Ajan, Mustapha Bairactar neveztetett Nagy Vezérré, igen széles hatalommal.

Egy leg' ujjabb tudósításban olvassuk továbbá, hogy hivatal szerént való jelentés érkezett volna Oláh országból, a' felől, hogy Orosz Generális Milloradovics a' Törököket Obileschti nevű mező város mellett tökéletesen megvervén, azután Giurgewo várába is bészállott volna, etc. Miképpen kelle'sék ezen tudósítást is azzal a' Magyar országi közönséges Ujságokban kijött Smyrnai levéllel megegygyeztetni, a' melyben az erőssítettik, hogy a' Konstantzinápolyi zenebona után az ujj Császár az Oroszok ellen való ellenségeskedést azonnal megszüntetvén, effelől a' külömbkülömb Baschákat azonnal tudósította, és hogy Orosz Admirális Siniawin is ehezképpent a' Dardanellák között való bemenetelt azonnal felszabadította, 's a' Törökök minden itt készült ujj battériájikat fzélllyel hányták, mind ezekre a' Konstantzinápolyból még ezután érkező levelek fognak megtanítani bennünket.

Zemlinből Julius 6-kán. Jun. 29-dikén estve felé Pavlowsky nevű Orosz Oberster érkezett ide Triest felől Cattaróbol, a' ki itt úti szekerét eladván, még azon estvéli 6 órakor általvitette magát, Cs. K. Tsajkások által Belgrádba, a' hol a'

Szerviai Komendáns Mladen, Semendriából a' Synodustól az ő érkezése felől már előre tudósítva lévén, őtet nagy tisztelettel fogadta. Még néhány ágyúlövést is tétetett tiszteletére. Belgradból sietve elútazott Semendria felé, minthogy úg adatott értésére a' Belgradi Komendáns által, hogy Czerni György, a' kivel haladék nélkül találkozni akar a' nevezett Orosz Oberster, mostanában ott tartózkodik. Egy Orosz Császári czimeres és jó erőss vasas ládát is viszen magával, a' melyről azt mondják, hogy 30 ezer Zechinek vannak benne, a' mellyek Czerni Györgynek ajándékba küldtetnek.

E l e g y e s D o l g o k .

¶ L i s b o n á b ó l Jun. 10-kén. Ezen hónapnak 6-kán délutáni 4 órakor ismét nagy földrengés látogatá-meg ezen várost. Egy épület sem omlott ugyan egészen öszfe, hanem sok házak szenvedtek többet vagy kevesebbet. Közönségesen megégygyeznek abban a' lakosok, hogy ez a' mostani földrengés is volt légyen olyan kemény, mint az 1755-ik esztendőbéli: hanem, hogy még is olyan nagy károkat nem okozott mint az, annak lehet közfönni, hogy nem olyan sokáig tartott. A' házakról lehulló tserépfedél és kő, tsakugyan most is sok embert megsebessített. Életétől tsak 5 vagy 6 ember folytatótt-meg, de ezt is tsak a' nagy ijedség okozta, minthogy ezek, hogy a' ház oda ne temesse őket, az ablakokon ugrottak-ki, és úgy okozták halálukat. A' nagy félelem, minthogy a' köz vélekedés azt tartja, hogy

a' földindulásoknak alkalmatosságokkal a' földnek rengése hat-hat óra mulva szokott megújulni, 24 óráig tartott, a' melly időt a' nagy sokaság a' templomokban való imátkozással, 's a' papság procezsziojáraással töltötte. A' gazdagabb lakosok között sokak elfutottak a' városból; mások a' mezőkre és kertekbe mentek hálalni.

Luxemburgból (Frantzia országból) Jun. 27-kén. Itt tegnap délelőtti 12-tödfél órakor a' menkő a' városban lévő puskapormagazinumra esvén, azt a' levegőbe felvetette. A' tsattanás irtoztató volt. A' pusztítás, a' mellyet okozott, legnagyobb volt a' Grund és Pfaffenthal nevű alsó városokban: hanem a' felső sem maradott bántódás nélkül. A' közönséges nagy épületek igen megromladoztak: hanem az egyéb házak is majd mind valottak valami kárt. Az emberek között 52 ölettetett meg; valami 2 százan megtsonkittattak vagy külömbkülömb terhes sebeket kaptak. A' puskaporos ház' gondviselőjének ruhájából 250 ölnyi mezfzeseségre találtak meg holmi rongyotak. —

* * *

A' Georgiconnal egybe kötött Erdei és Vadász Oskolánál fel állított Stipendiumról való hiradás.

Minekutánna a' Keszthelyi Georgiconnal özfze kötött Intézetek egy a' mellett ki jelelt Erdei Fás kertnek bé plántálása után, azon idő pontra jutottak volna, hogy abban Erdei és Vadász Oskola is fel állittatott, 's avval esztendőnként egy ujj Stipendium öfzve köttettetett: köz hírül adatik,

hogy ezen Oskolának Cursusa 5 esztendőkre határoz-
tatott, úgy hogy a' Nevendékek az első három esz-
tendőt itten Keszthelyen a' Georgicon mellett, Er-
dei és Vadász Inas, tanulásban és gyakorlásokban
töltik, a' negyedik eszt. ben a' Pagonyok és vágá-
sok körül foglalatoskodván egy Járásbeli Vadász-
nál lesznek; az ötödik esztendőt pedig a' Fő Er-
dősz. és Vadászoknak különös tanítása, és út. muta-
tása alatt fogják el tölteni.

A' kik e' végre ezen Stipendiumban részt
akarnak venni, azokban meg kívántatik: hogy

- 1) Mintegy 14 Esztendősek legyenek;
- 2) Ép és egészséges testel birjanak
- 3) Németül és Magyarul beszélleni, olvasni,
és valamit írni tudjanak.

4) Annál kedvesebbek lesznek, ha a' többi
Normalis Oskolákat el végezvén, a' Polgári vagy
Civilis Oskolát is járták, 's abban a' Rajzolásban
is már némelly előmenetelt tettek.

A' három első esztendőekben mint Inasok, száll-
lást, kosztot, és ruházatot kapnak; a' negyedik és
ötödik esztendőben pedig, mint Legényeknek, te-
hetségek és előmenetelek szerént azonkívül lép-
tsönként több kész pénzbeli segítség is fog adat-
tatni. Azután, Vad - Véd - és Erdőszököknek tétet-
vén, Érdemek, és a' Környülállásokhoz képest, na-
gyobb tökéletesítések végett a' külföldre is fog-
nak küldtetni, 's arra költség adatni, a' honnan
midőn visszajönnek Erdei és Vadász szolgálatok-
ra fognak alkalmaztatni.

A' Külső Uraságoknak is tisztelettel ajánltatik,
hogy ezen Oskolába is, tett jelentések után tulaj-

don költségeken nevendékeket tetszések szerint küldhetnek.

A' kik pedig ezen Oskolabéli fenn említett Stipendiumot el nyerni akarják, magokat a' következő September hónapnak végéig vagy személyes, vagy írásbéli ajánlásokkal a' Georgicon Elöl-Járóinál, vagy az itteni Gazdaságbéli Directiónál bé jelentsék.

Az Erdei és Vadász Oskolának öt esztendőkre fel osztott Cursusa a' következő:

I. ső Esztendőben

1. ső Examenre: Mineralogia, Erdei és Vadász Terminologia, Magyar és Német olvasás, és Stylus; az egélsz és törött számoknak speciessai; a' rajzolásban, puskával való bánásban, lövésben, és Erdei kürtölésben való gyakorlás.

2. ik Examenre: Zoologia; Erdei és Vadász Terminologia, Magyar és Német olvasás, irás, és Stylus, hármass és társaság régula, számadásbéli gyökerek ki huzása, és Euthymetria, Kópók- és Vi's-lák tanítása, Erdei kürtölés.

3. ik Examenre: Botanologia, Erdei és Vadász Terminologia, Magyar, és Német Stylus; Planimetriá, és Solidometriá, a' Rajzolás, Madarászatban, 's az Erdei Kürtölésben való gyakorlás.

II. ik Esztendőben:

1. ső Examenre: Erdei Természeti Historia; Erdei, és Vadász Terminologia, Magyar és Német Stylus; Practica Geometria, a' nyomozó Kutyáknak tanítása; Erdei kürtölés, Lovaglás.

2. ik Examenre: Physica, és Chemia, Magyar és Németh Stylus; Practica Geometria, mappak-

nak képzitásával, Vadászathban Lövésben, Erdei Kürtölésben, és Lovaglásban való gyakorlás.

3-ik Examenre: Erdei Tudomány, Magyar és Német Stylus, Geographia; Vadászathban, lövésben, kürtölésben, és lovaglásban való gyakorlás.

III - ik Esztendőben.

1-ső Examenre: Erdei Technologia, Oeconomia, Mechanica, Vadász Kutyáknak tanítása, rajzolásban, erdei-kürtölésben és lovaglásban való gyakorlás.

2-ik Examenre: Szabad Vadászath, környékek' elrendelése, Gazdaságbéli Technologia, Polgári és paraszt Epiteés rajzolatokkal, vadászathban, erdei kürtölésben és lovaglásban való gyakorlás.

3-ik Examenre: Vadas kertek elintézése, a' kettős számadás, rajzolás, vadászathban, kürtölésben, és lovaglásban való gyakorlás. A' három esztendőkből tanult Tárgyakból való Examen.

IV - ik Esztendőjét ezen Cursusnak, az Erdei és Vadász Oskolának Tanítványai egy Járásbeli Vadásznál eltöltvén, magokat a' három első esztendőkből tanult Tárgyakban gyakorolják.

V - ik Esztendőbeu a' Fő Erdősznál és Vadásznál:

1-ső Examenre: Az Erdei, és Vadász számvetés, Erdei és Vadász Instructio.

2-ik Examenre: Az Erdők nevelése, kémellése, meg tartása, és használlása, a' Vadászatról, és Vadászati - igazságról való Tudomány.

3-ik Examenre: Az Erdők le irása, fel osztása, és betsülése; Rajzolás. Végre az egész öt Esztendőbeli Cursust befejezi a' minden tanult Tárgyakból adandó Examen rigorosum. Költ Keszthelyen Szent Iván, vagy Rák-havának 30-kán 1807.

X. TOLDALÉK.

Magyar Ország.

Ketskémétről Majus 29-dik napján, 1808. éftend. A' Duna mellyéki Reformata Ekklesiák' Püspöki Megyéjekben, néhai b. e. Veresmarti Vég Sámuel Ur halála által üresen maradt Superintendensi Szék, Halasi Predikátor Fő Tisztelendő Tor-mássy János Ur által minden Ekklesiáknak kivánt örö-mökre, az Egyházi és Világi Elöljáróknak kifogás nélkül való megegyezések után szereztesen kipotol-tatott. Felszenteltetése vagy Installatziója e' most folyó Pünköst Havának 22 ik napján, Misgos R. Sz. B-béli Gróf és Fő Curator Széki Teleky László Ö Nagyságának intézete és fennvigyázata alatt, a' Val-lás külső rendtartáshoz alkalmaztatott együgyü és tsendes, de igen tisztes és minden sziveket fenekig megható szintugy érzékeny mint épületes pompa által ment véghez Halason a' Kis Kunságban. A' solennitást megelőző szombatnapon a' közönséges Papi gyűlléseken rendszerént jelen lenni szokott Con-sistorialis személyek, ugymint a' Tractusoknak T. T. Esperestjeik, és T. T. Coadjutor Curatoraik a' Vi-lági és Egyházi Assessorok, sok más közrendbéli Predikátorokkal, és ezen Papi felszenteltetést betses jelenlétek által ékesíteni kíváno külföldi vagy szom-fzéd Uraságokkal együtt, minden felől bégyülekez-tek. Már forrott a' sok ember Halasnak minden ut-tzáin, a' midön a' Méltóságos Fő Curator Gróf Teleky László Ur Ö Nagysága, Méltóságos Consi-liarius Baji Ferentz, Báró Pronay Sándor és Vice Curator Tek. Fáy László Uraknak dízses társasá-gokban, magával hozván a' felszentelő Püspököt is,

Debretzeni Predikátor és Superintendens Főtisztelendő Benedek Mihály Urat, mintegy 40 kotsik által kísértetve délutáni 5 és 6 óra között nagy pompával bejött. Ezen bejövetelt különösen fenyessé tették azok a 15 válogatott és forma ruhákban szépen felöltözött ifju lovasok, a kiket Halas városa a Vadkerti úton egész a Pirtói tanyákhoz Eö Meltóságok elejébe kiküldött; kik is ketten a Mgos Fő Curator Ö Nagysága hintója mellett, tizenketten pedig előtte párosan lovagolván Ns Péter László Ur által vezéreltetek. Így mentek a Város közepén egész azon Tisztházig, melly a Mgos Fő Curator Ö Nagysága szállására volt ki készítve; a hol is a lovasság egy sorba állván az udvaron, magok előtt botsátották Ö Nagyságát a rendelt kvartélyba. Ekkor mindjárt tiszteletére mentek Ö Nagyságának a Város érdemes Elöljárói, kikkel együtt lévén Districtualis Fő Notarius Kármán Pál Ur, mindnyájoknak nevekben egy szép köszöntő oratóziót mondott, mellyben az ő háládatos tiszteleteket sok szép kifejezésekben előadván, fundálja azt a Mgos Grófnak 's ditső Eleinek a Vallás dolgai körül tett halhatatlan érdemeiken és buzgoságokon; különösen pedig, hogy ezen solennitás által éppen az ő Ekklesiájokat kívánta legközelebb fzerentsésíteni. Felelt a Mgos Gróf, és hasonló érzékeny szókkal előadta, hogy idvezült Eleinek ditséretes nyomdokit mindenkor előtte tartja, és azokat igen örömet követvén, legnagyobb igyekezetét abban helyheztetí, hogy édes bizodalmodokat megnyerhesse: együgyü pompatételeket pedig annyival kedvesebben veszi, a mennyivel nagyobb szivességet lát benne kimutattatni. Szóllott ezentúl Főtisztelendő

Superintendens Benedek Mihály Ur, ki is ugyan ezen Városi küldöttek előtt azon való tellyes örömet jelentvén, hogy az Ekklesiának illy nevezetes solennitásában részt veszen, boldogságot, és állandó virágzást kívánt mind az Ekklesiának, mind a' Városnak. Végzödvén ezen köszöntések, a' Mgos Gróffal együtt volt Világi és Papi Urak kirendelt szállásaikra vezettettek: a' mikor ofztán a' Mgos Fő Curator Urhoz mentek a' Superintendentzia Fő Consistoriumához tartozó személyek, kiket is rövid de fontos jó kívánások közt fogadván, vélek együtt Főtisztelendő Superintendens Benedek Mihály Urnak szállásán való látogatására és köszöntésére ment Ö Nagysága: innét ismét a' designatus Főtisztelendő Superintendens Tormássy János Urhoz, kivel a' másnap véghezmenendő Consecratio felől értekezvén, mindnyájjan a' Város Házához mentek vatsorára.

Másnap, ugymint a' Consecratio napján reggeli hét óra után minden Consistorialis személyek a' Predikatori Háznál egybegyülvén, a' Mgos Fő Curator ö Nagysága elő adta ezen egybegyülésnek fő tárgyát, melly a' designatus Püspök Urnak hivatalában való beállittatása és felfzenteltetése: mellyre nézve ugyan ezen Consistoriumból egy jeles Deputazio küldetett Főtisztelendő Benedek Mihály Urnak illendő tisztelettel való meghívására, és a' Consistoriumba való felkésértésére: ki is elő érkezvén együtt mindnyájjan a' Templomba mentek, hogy ott a' közös Istentisztelet után a' Superintendens felfzenteltetése a' rendes mód fzerént véghez menjen. Itt volt hát már ez a' tulajdonképpen való Püspök-tételi tzeremonia, mellyet az ö együgyü szépsége-

ben, tisztes méltóságában, és fziivreható vallásosságában fzemlélni a' legnagyobb gyönyörűség volt. Valami itt véghez ment, valami a' felfzenteltetést megelőzte vagy követte, mind az nem egyéb vólt, mint az Istenitiszteletnak külömbkülömbféle szép dolgai; melly bár eléggé hofzízasan nyúlt, még is benne semmi feleslegvaló, vagy tsorbulás nélkül kihagyható nem találattott. Éneklettek a' helybéli, és a' fzomszéd Gymnasiumbol Ketskemétről oda vitetett Deákok egymást felváltva, rész fzerént bizonyos kiválogatott 'Soltároknak verseit, részfzerént az alkalmatossághoz készített énekeket. Predikállott Fötisztelendö Generalis Notarius Báthori Gábor Ur. Sz. Máte. 24 részének, 45, 46, 47-dik verseiből vett textus fzerént, mellyre a' Kristus fzolgájának sokféle tulajdonságait és megesmértető jeleit előadván, azt mind fzélesen kiterjedő foglalatosságaiban, mind méltóságában leirta, egyszersmind megmondotta annak jutalmát e' földön, hogy fellyebb emeltetik, és többek bizattatnak reá; a' menyben pedig, hogy az Idvezüléndöknak ígért közönséges ditsőségben is megkülömböztettetik. Végre alkalmaztatta szép tanításait és helyes tzélozásait a' consecrandus Püspökre. A' Predikátziot bérekesztö könyörgés és éneklés után felment a' katedrába a' Felszentelő Püspök Fötisztelendö Benedek Mihály Ur, ki is az Egyházi fzolgáknak nagy figyelmetességgel egybenkötetett dolgaikról, terhekről, és jóigyekezteiknek külső akadályairól egy igen velös oratziot mondott, mellyben midön a' Papi Hivatalnak munkás és terhes mivoltát leirattatni hallotta valaki; egyszersmind azt is látta, hogy egy olyan Föpap-

nak szájából jönnek azok az igazságok, mint a' ki
 csak az ő tulajdon hosszú tapasztalási után szólhat
 azokról méltó tekintettel. Végezvén ezen beszédét
 a' Felszentelő Püspök Ur lejött a' katedrából, és
 ment arra a' szőnyeggel bévont kis padlázatra (sug-
 gestus) melly éppen a' Felszentelés végbemenetelé-
 nek helyéül a' Templom közepén volt ki rendelve;
 a' hol a' felszenteltetendő Püspök Ur már jelen is volt.
 De míg a' Consecrans Püspök a' katedrából lejött;
 azalatt minden Esperestek a' jelenlévő nagy számú
 Predikátorokkal együtt, kik csak palástban 70 re
 számláltattak, székeikből kimenvén, a' Felszentelés
 helyét körül állották, és együtt a' 237-dik Ditsére-
 tet: Jöve! szent Lélek Ur Isten s. a. t. el
 éneklették; melly után Főtisztelendő Benedek Ur
 a' reá bizott Felszentelést a' Kanonok szerént az
 egész Templomnak láttára véghezvitte, 's a' népet
 megáldotta. Már hát vége volt a' Consecrationnak,
 a' midön a' Mgos Fő Curator Ö Nagysága, ki ed-
 dig a' szőnyeges padlázaton kívül egy magános nagy
 karfékben a' templombéli székek előtt ült, a' Con-
 secratio helyére az ott volt két Püspökhöz fel-
 ment; ki is a' már felszenteltetett Püspök Urhoz
 egy mind vallásra tartozó, mind világi tudománnyal
 tellyes szép oratziot mondott, mellyben az Ekkle-
 siai igazgatásnak a' külső Rendekkel való megofztá-
 sát mind törvényesnek mind hasznosnak lenni igen
 fundamentomosan megmutogatván, kezet fogott a'
 Püspökkel, és az Ekklesiák tsendességének 's bődogsá-
 gának munkállására magát buzgo társul ajánllotta. Ezen
 igazi Fő Curatori beszédre, igazi Püspöki nyelvel
 felelt Főtisztelendő Tormássy János Ur. Az ő ma-

gos gondolkodása, esméretes ékesenfzollása, és bátor actioja ha valaha valamely szép probákat tett, most ezzel az alkalmatossággal mindazokat megkoronázta. Leirta az igazgatásban való egyet értést, költsönös segedelmet, és buzgoságot ezer szép kifejezésekkel: meghívta a' Mlgos Fő Curator Urat az ő tellyes bizodalmának elfogadására. Beszédének végén pedig a' jelenlévő Predikatorokat ekképpen szolítottotta meg: Majd ha innét haza mentek, mondjátok meg otthon a' ti ifju szolgotársaitoknak, hogy egy megöfzült régi Pályafutó mindnyájukat vetélkedésre hívja, hogy a' ki nálla jobban és serényebben fut, aze' legyen a' pálma. Végzödvén a' beszéd a' felszentelés helyét körül álló Predikatorok elénekelték a' 133-dik 'Soltárt: Imé melly jó és melly nagy gyönyörűség. Ezután kiki a' maga székebe, és helyére visszafizta térvén exitus énekeltetett, és a' nép a' Templomból kitakarodott; a' Consistorialis személyek pedig Főtisztelendő Tormássy János Urat a' maga Házához haza kísérték, és sok jó kívánásokkal köszöntötték. Ez a' solennitas tartott reggeli kilentzedfél órától fogva, delutánni két óráig, a' mikor a' Meltóságos Gróf, és Fő Curator Ur a' jelenvolt Uri és Papi személyeket magához ebédre hívta.

Másnap ugymint Hétfőn reggeli 8 órára egybegyülvén a' Consistorialis személyek, a' rendes egygyüttülés elkezdődött: és minthogy a' Generalis Notariusi Szék Főtisztelendő Tormássy Urnak Superintendenséléte által megüresedett, elsőben is annak kipotoltatása kívántatott. Egy kinevezett deputazio által tehát, mellynek Praesese Meltóságos

Consiliarius Baji Ferentz Ur Ö Nagysága volt, külön szobába a' vokok felolvastattak, mellyeknek igen szembetünö többségek szerezént Főtisztelendö Batori Gábor Ur, Pesti Predikátor és Esperest választatván, a' Consistorium által hivatalában megerősített. Helyébe Vice Generalis Notariusnak négy Candidatusok közzül T. T. Toth István Duna Vetszei Predikátor Ur a' vokoknak többségek szerezént eléállított. Illyen módon vége lévén a' restaurationnak az Ekklesiáknak ügyes bajos dolgaik jöttek elő.

Ebben az egész solennitásban több melleleg való dolgok felett kiváltképpen megjegyzésre méltók e következők. 1) Hogy valamint Püspöke ennek a' megyének illyen derék, illyen tudományos, illyen kormányra termett még eddig nem vólt; ugy felszenteltetése is illyen pompás, illyen tisztességes, és illyen örömmel tellyes soha sem esett. 2) A' miket a' Mlgos Fő Curator és Főtiszt. Superintendens Tormássy Urak szép oratioikban beszéltek a' kezet fogott egyessegről és hűségről, azt minden jelenvolt Egyházi és Világi Urak közt a' maga valóságában lehetett tapasztalni: ugy hogy a' mit a' két Fő Elöljárók a' Templomban beszélték, azt nem szájakban hordozták az ő igazgatasok alatt lévök, hanem sziveikben érzették, és tselekedeteikben gyakorlották. 3) A' Halasi Közönség példa nélkül való szivességet, tiszteletet, és buzgoságot mutatott minden vendégei eránt; mindenekrői, a' legelsőbbektől fogva a' legutolsóbig szállások, ebédjek és vatsorájok eránt ugy annyira gondoskodván, hogy még a' vendégfogadosnak is meg volt paran-

tsolva. hogy egy idegennek is szállást ne adjon, hanem igazítsa a' Város Hazához, a' hol rólla rendelést tesznek. 4) Közönséges traktákat adtak elsőnap a' Meltóságos Fő Curator Ur ö Nagysága; második nap az Ekklesia, harmadik nap Tekintetes Péter Ferentz Ur, negyedik nap Főtisztelendő Superintendens Tormássy Ur, Vadkerten pedig ennek kegyes szivü jó Ura Tekintetes Lukátsi Ur a' Mlgos Grófot, minden úti társaival együtt egy igen gazdag ebéddel megvendéglette, és maga is társul adván magát, Ur Vendégeit Halasra békisérte. 5) A' R. Catholicus Atyafiak közzül sokan, különösen pedig a' Districtualis Tisztek nagy együtt örvendezéssel és barátsággal vettek részt ezen Református Papi Solennitasban. 6) Sedrialis Assessor Nemes és Vitézlő idősbb Péter István Ur szép magyar versekkel tisztelte meg a' Meltóságos Grófot, mellyre Ö Nagysága is egynehány fontos versekben felelt.

Ide tehetjük még ezt a' jegyzést is, hogy ennek a' Megyének legelső törvényes Superintendense volt Rátzkevi Predikátor Hertzegszöllösi Gáspár 1608-ban: attol fogva; és így 200 esztendök lefolyta alatt, ezen mostani már tizennegyedik, kit is hogy a' Kegyelmes Isten szent Ekklesiájának épületére 's nagy nevének ditsőségére sokáig éltesen, igaz szívvél ohajtjuk.

Eventura precor. Viden' ut felicibus extis
Significet placidos nuncia fibra Deos? Tibull.